

Goigs a la Mare de Déu de l'Acadèmia = la Verge Blanca

De Jessè florida branca,
ran del Segre, en bell esclat:
Ajudeu-nos, Verge Blanca,
guia i llum de la ciutat.

Sou a Lleida llàntia encesa
a trenc d'alba al cim més alt,
de tota art i saviesa
resplendeix vostre casal
i a la plana oberta i franca
hi teniu el tron daurat...

Sou l'estel més pur que brilla
de Déu Pare en el cel blau,
Mare, Immaculada i Filla,
perquè Ell pot i vol, i escau;
casal d'or, mare admirable,
tota Lleida us ha aclamat...

Vostra falda és el sagrari
de Déu Fill, el Verb i el Sol;
van al vostre santuari
mil poetes en estol;
de bell nou cada any sou Reina
d'un bell claustre i heretat...

PATRONA DE LA CIUTAT DE LLEIDA

L'Esperit Espòs, Maria,
és amb vós dolçor de mel;
són un doll de poesia
tots els àmbits sota el cel;
l'Acadèmia Mariana,
jardí en flor i hort segellat...

Nostra terra resplendia
de prohoms i cavallers,
Terra Ferma que floria
verd de palmes i llozers;
flor primera de magnoli,
hi neix la Universitat...

Puix sou Blanca, neta i pura,
us invoquen prop de Déu
vostres fills en la malura,
guerres, pestes, fams arreu;
vostre poble mai no es tanca
al futur ni al temps passat...

Marials i sobiranes,
beneïu el firmament
de les terres catalanes
d'orient fins a ponent;
deu-li arrels a nostra terra
d'esperit i veritat...

Ja que Lleida us aclamava
la Patrona del seu cor
i amorosa es consagrava
filial al vostre honor,
deu-nos fruits al camp i feu-nos
fills de Déu en llibertat...

Puix que sou fruitada branca
que del cel ens ha baixat:
ajudeu-nos, Verge Blanca,
guia i llum de la ciutat.

Lletra: Antoni Fortuny i Feliu - Música: Jordi Miquel i Benavent, prev.

ANTHADA *TORNADA*

De Jes-sè flo-ri-da bran-ca, ran del Se-gre, en bell esclat: A-ju-deu-nos, Ver-ge Blan-ca, gui-a i llum de la ciu-tat.

COBLET

Sou a Llei-da llàn-tia en-ce-sa a trenc d'al-ba al cim més alt de tot art i sa-vi-e-sa res-plen-deix vos-tre ca-sal i a la
pla-na o-ber-ta i fran-ca hi te-niu el tron dau-rat. Ajudeu-nos...

Y/. Pregueu per nosaltres, santa Mare de Déu.

R/. Perquè siguem dignes de les promeses del Crist.

PREGUEM: Senyor, per la Immaculada Concepció de la Verge Maria vau preparar una mansió digna del vostre Fill. Vós que, preveient la mort que ell havia de sofrir, la preservàreu de tota màcula concediu als qui la venerem sota el títol de l'Acadèmia de poder arribar, purificats, fins a Vós.

Per Crist Senyor nostre.

R/. Amén.

VERGE BLANCA DE L'ACADÈMIA DE LLEIDA

Si bé és cert que després del Concili de Nicea el culte a la Mare de Déu progressà extraordinàriament, i vers l'any 380 s'institueix la primera festivitat mariana amb el nom de *Memòria de la Mare de Déu*, serà a partir del segle XII que als teòlegs de talla com sant Bernat, sant Albert el Magne, sant Anselm, sant Tomàs d'Aquino, sant Bonaventura, sant Antoni i altres, els queda la tasca de donar forma científica a la doctrina mariològica que ja està arrelada.

En conseqüència, el culte a la Verge Santíssima va en augment i les pràctiques de devoció envers ella creixen igualment i fan aparició les seves *Saluts o Goigs*; al segle XII apareix la Corona o salteri de Maria; al segle XIII l'escapulari i l'Àngelus, i així successivament.

És en aquest context, i en aquest fervor popular, que el 12 d'octubre de 1862 es fundà, a Lleida, l'Acadèmia Mariana que tanta repercussió tindrà en el futur de la ciutat i dels lleidatans. Els seus artífex van ser el Rvd. Josep Maria Escolà i Cugat, en col·laboració amb el Sr. Josep Mensa i Font i el Dr. Lluís Roca i Florejachs.

La finalitat de l'Acadèmia Mariana era honrar la Verge Maria i divulgar les seves excel·lències i glòries mitjançant la Literatura i les Belles Arts. I cal afegir que ha tingut un paper important en el moviment de la Renaixença a Lleida.

La immensa protecció que Maria va dispensar a la ciutat de Lleida l'any 1865, quan la ciutat va quedar neta del còlera, va motivar que els socis de l'Acadèmia Mariana duguessin a terme, el 4 de febrer de 1866, una solemne acció de gràcies.

Sota la iniciativa del doctor Puigllat, el 24 de setembre de 1866 es feia públic un cartell concurs perquè l'Acadèmia desitjava posseir una imatge de la seva patrona, la Immaculada Concepció de Maria, que presidís les festes religioses i literàries, però demanaven que fos una veritable obra d'art.

Fou l'escultor barceloní Maximiano Sala l'encarregat de tallar la imatge de Nostra Senyora de l'Acadèmia, la qual cosa féu amb fusta de til·ler a imitació del marbre blanc, raó per la qual la figura rebé el sobrenom de *Verge Blanca*, amb el qual se la coneix popularment encara avui.

El 19 de setembre de 1868, el reverend Escolà i Cugat va comprar uns terrenys a uns cent metres del carrer Sant Antoni, amb la finalitat d'edificar-hi un gran palau a Maria i establir-hi la seu de l'Acadèmia Mariana.

El 24 de setembre de 1869 es posava la primera pedra i el 12 de novembre de 1871 el bisbe d'Urgell Dr. Josep Caixal beneïa l'oratori de l'Acadèmia, moment en què s'hi traslladà la imatge en solemne processó que va recórrer tots els carrers de la ciutat. Aquesta imatge seria malmesa l'any 1936. L'any 1940 seria reposada una nova imatge sortida dels tallers "*La Artística*" de la vídua Reixac de Barcelona.

L'Acadèmia Mariana posseeix el títol de Pontifícia i el de Reial. El de Pontifícia li fou concedit pel papa Pius XI el 15 de maig de 1923. El de Reial pel rei Alfons XIII, el 26 de juny de 1923, essent continuats els favors rebuts per gaudir d'ambdós títols, tant per part de la Casa Reial, com per part de Roma.

El dia 5 de gener de 1946, el papa Pius XII, mitjançant un breu especial, la proclamà com a PATRONA DE LA CIUTAT DE LLEIDA A PERPETUÏTAT.

JOAN BELLMUNT I FIGUERAS
Historiador i Conseller de l'IEI